

SZZ – Učitelství geografie pro ZŠ

Organizace a forma SZZ

- SZZ se skládá ze dvou bloků modelové výuky:
 - 1. blok** – výuka tématu vylosovaného v den SZZ, témata obecné geografie;
 - 2. blok** – výuka předem připraveného tématu regionální geografie, které si student/ka losuje zhruba týden před SZZ.
- Délka každé modelové výuky je 10 min a odpovídá jedné výukové situaci z vyučovací hodiny.
- Student/ka vyučuje členy komise, kteří představují žáky ZŠ.
- **Příprava:** Během přípravy (cca 15 až 20 minut, není k dispozici atlas ani jiné pomůcky) student/ka naplánuje výukovou situaci o délce 10 minut. Z hlediska obsahu i didaktického ztvárnění by se skutečně mělo jednat o 10minutovou výukovou situaci. Student/ka formuluje cíl výukové situace, vhodná obsahová jádra, provádí obsahovou transformaci a promyslí, jak by výuková situace zapadala do kontextu celé vyučovací hodiny (fáze hodiny, co předchází, co navazuje apod.).
- **Realizace výuky:** Na začátku výuky by mělo dojít k zasazení výukové situace do kontextu – na žáky jakého ročníku výuka cílí, jaké jsou její cíle, na co navazuje, co by již měli žáci znát apod. Dále již student/ka vyučuje podle své přípravy. Využité vyučovací metody a organizační formy výuky musí být konzistentní s cíli a obsahovými jádry tak, aby byla zajištěna integrita výuky. Doporučujeme nevyužívat pouze frontální výuku – při přípravě si student/ka může připravit i krátké aktivity pro komisi, která představuje žáky. Student/ka může při modelové výuce využívat následující pomůcky: tabule, křídly/fixy, nástěnné mapy, mapu na stěně učebny, globus a školní atlas, obrysové mapy, případně pomůcky připravené doma (pro 2. blok), mobilní telefon (jen pro podporu vizualizace výuky).
- **Hodnocení:** K hodnocení komisi slouží formulář využívaný k hodnocení 10minutové výukové situace (viz přílohu níže). Po předvedení výukových situací z obou bloků následuje diskuse o cílech výukové situace, obsahových jádrech, kontextu celé vyučovací hodiny apod. Členové komise mohou klást doplňující otázky k daným okruhům i k realizaci výuky (cca 10 minut na hodnocení každé výukové situace).

1. blok: Obecná geografie

1. **Země jako vesmírné těleso** (postavení Země ve vesmíru, tvar Země, pohyby Země a jejich důsledky, časová pásma)
2. **Zeměpisná síť, souřadnice**
3. **Mapa** (co je mapa, jak vzniká, druhy map podle měřítka, tematické mapy, obsah map, orientace podle mapy)
4. **Litosféra a georeliéf** (stavba Země, desková tektonika, vulkanismus, tvary reliéfu)
5. **Atmosféra** (složení atmosféry, globální cirkulace, klimatické pásy, počasí, klimatická změna)
6. **Hydrosféra** (koloběh vody, oceány a moře – proudy a pohyby mořské vody, vodní toky, jezera, podzemní voda, kras, ledovce, sucho)
7. **Pedosféra** (složení a vznik půd, půdní druhy, půdní typy, rozložení půd na Zemi a jeho zákonitosti, význam půdy, rizikové procesy spojené s půdním prostředím)
8. **Biosféra** (charakteristika a rozšíření biomů na Zemi a jeho zákonitosti)
9. **Obyvatelstvo** (základní demografické ukazatele, vývoj počtu obyvatel na Zemi – demografické křivky, faktory ovlivňující rozmístění a hustotu obyvatel na Zemi, migrace, jazyky, náboženství, kultura)
10. **Sídla** (typy sídel, funkce sídel, vývoj osídlení, struktura sídel – zóny městských sídel, aktuální tendence ve vývoji osídlení)
11. **Světové hospodářství obecně** (lokalizační faktory, sektorová struktura, odvětvová struktura, ukazatele hospodářského rozvoje)
12. **Primér** (lokalizační faktory, odvětvová struktura, postavení ve světě)
13. **Sekundér** (lokalizační faktory, odvětvová struktura, postavení ve světě)
14. **Terciér** (lokalizační faktory, odvětvová struktura, postavení ve světě)
15. **Kvartér** (lokalizační faktory, odvětvová struktura, postavení ve světě)
16. **Globalizace** (Mezinárodní obchod, způsoby zapojení jednotlivých regionů, trendy v globální ekonomice)
17. **Politická a kulturní geografie** (geopolitické procesy, aktuální hlavní světová ohniska napětí, změny v politické mapě světa)
18. **Krajina** (vývoj krajiny, přírodní krajina, kulturní krajina, krajinné složky a prvky)
19. **Interakce příroda-společnost** (udržitelný rozvoj, limity přírodního prostředí, ochrana životního prostředí, hlavní globální problémy životního prostředí)

2. Blok: Regionální geografie

Student/ka si předem losuje konkrétní region a sám/sama si vybírá učivo (obsahová jádra), na které se konkrétně v daném regionu zaměří – obsahová jádra mohou pokrývat celý region nebo jen jeho vybranou část. V úvodu modelové výuky student/ka vymezí vylosovaný region (pokud je relevantní, délka části max. 1-2 min.). Dále už student/ka vyučuje region, přičemž se zaměří min. na jeden z následujících přístupů:

- jevy a procesy obecné geografie (fyzické i socioekonomické), které jsou v tomto regionu specifické – výuka se zaměřuje na příčiny a důsledky těchto jevů a procesů v regionu;
- příklady interakce fyzicko-geografických a socioekonomických jevů v rámci regionu;
- porovnání regionu s jinými regiony na kontinentu (z pohledu specifičnosti či podobnosti)

Regiony:

Afrika:

- Státy Maghrebu
- Východní Afrika
- Západoafrické frankofonní státy
- Nigérie
- Státy rovníkové Afriky
- Republika Jižní Afrika

Asie:

- Státy jihozápadní Asie
- Postsovětské středoasijské státy („-státy“)
- Státy Indického subkontinentu
- Státy jihovýchodní Asie
- Státy východní Asie

Austrálie a Oceánie:

- Austrálie
- Oceánie

Severní Amerika

- Kanada
- USA

Střední Amerika:

- Mexiko

Jižní Amerika:

- Brazílie
- Andské státy

Evropa:

- Západní Evropa
- Jižní Evropa
- Alpské státy
- Pobaltské státy
- Střední Evropa
- Skandinávské státy
- Východní Evropa

Česká republika: buď jako celek nebo vybraný region dle vlastní regionalizace

Příloha:

Hodnocení 10minutové výukové situace

- **Obsahová jádra:**
 - Odpovídají vylosovanému tématu?
 - Jsou vhodně zvolena s ohledem na 10minutovou výukovou situaci?
 - Odpovídají stupni vzdělávání (ZŠ x SŠ)?
- **Cíle výuky:**
 - Jsou alespoň na úrovni porozumění?
 - Jsou v souladu s obsahovými jádry?
 - Jsou adekvátní s ohledem na 10minutovou výukovou situaci?
- **Didaktické ztvárnění:**
 - Vedla výuková situace ke splnění cílů?
 - Došlo k ověření splnění cílů?
 - Bylo s obsahem pracováno odborně správně?
 - Byly s ohledem na cíle využity nejvhodnější metody/ organizační formy/ pomůcky
 - Byla výuková situace logicky strukturována?
 - Zapadá výukové situace do kontextu celé vyučovací hodiny?